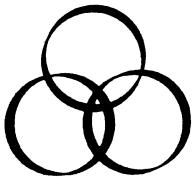

DEN HELLIGE TREENIGHETSSØNDAG

DIES SANCTA TRINITATIS

Tekst Joh 3:1–15. Preken Asbjörn Hjorthaug, Knapstad

Vi har feiret jul til minne om at Gud ble menneske. Guds Sønn ble født under loven og inn i vår verden for for å frelse oss fra syndens dom og straff.

Vi har feiret påske der Jesus døde på korset og betalte alle våre synder. Han seiret over døden, synden og djevelen. I og med oppstandelsen fikk vi en evig rettferdighet for Gud.

Vi har feiret pinse til minne om Den hellige Ånd som utrustet apostlene slik at de kunne virkeliggjøre misjonsbefalingen om å gå ut til alle mennesker med evangeliet. Den hellige Ånd forklarte dem hemmeligheten med lov og evangelium og ga dem kraft, visdom og innsikt slik at de kunne skrive ned Guds ord til oss. I dette ordet bor Den hellige Ånd. Gjennom dette ordet kan han gi oss troen på Jesus Kristus. Gjennom dette ord kan Ånden få bevare oss inntil vi når hjem til himmelen.

I dag på den hellige Treenighetssøndagen samles alle trådene i dagens tekst rundt Jesu møte med Nikodemus. Vi fikk en forsmak på dette 2 pinsedagen da teksten var Joh 3,16.

De tre store, kirkelige høytider har ett formål. Det er for at vi skal komme til tro. Gud sendte sin sønn for at vi skulle bli reddet fra den evige død.

For så har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv. Joh 3,16

Dagens tekst der vi får høre om Jesu samtale med Nikodemus, viser oss hvordan vi kommer i kontakt med Den Hellige Ånd og får troen på evangeliet.

Treenighetssøndagens viktigste oppgave er å gjøre det klart for oss hvordan vi blir et Guds barn.

1. Læren om Treenigheten har vi i Skriften. Selve ordet finnes ikke, men saken er der.

Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne, som er Gud, og som er i Faderens favn, han har vist oss hvem han er. Joh 1,18

Jesus er seg bevisst hvem han er og hvor han kommer fra. Han er Guds Sønn som er fra evighet av. Han er Gud og springer ut fra Treenigheten. Tankene stopper opp når vi snakker om evigheten og om den treenige Gud. Fornuften henger ikke med:

«Å, dyp av rikdom og visdom og innsikt hos Gud! Hvor uransakelige hans dommer er, og hvor ufattelige hans veier! Hvem kjente Herrens tanke, eller hvem var hans rådgiver? Hvem gav ham noe først, så han skulle få vederlag? Fra ham og ved ham og til ham er alle ting. Ham være ære i evighet! Amen.» Rom 11,33 ff

Gud er over alt og alle. Han er langt større enn skapningen. Han er større enn englene.

Så hørte jeg Herrens røst: "Hvem skal jeg sende, og hvem vil gå for oss?" Jes 6,8

Her omtaler Gud seg selv i flertall. Et uttrykk for at han samrår seg med andre personer i guddommen.

Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til disipler, idet dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Matt 28,19

Jesus omtaler seg som Guds Sønn som er gått ut fra Faderen og han sier om Den hellige Ånd at også han er utgått fra Faderen.

Så er det altså tre personer i en person. Her er Faderen og Skaperen, Sønnen og Frelseren, Den Hellige Ånd og trøsteren og livgiveren. Den hellige Ånd er altså den som gir oss Jesu ord, skaper troen i oss og gir oss et nytt liv. Den treenige Gud er aktive med å passe på deg og har den daglige omsorgen for deg. Gud gjør alt for at du en dag kommer trygt hjem til himmelen.

2. Sannheten om oss mennesker.

Jesus sier til Nikodemus at skal han bli en kristen, må han bli født på nytt.

Nikodemus reagerer helt naturlig med å spørre: Hvordan skal jeg selv klare å bli født på ny?

Det er vel umulig? Jesus fortsetter undervisningen med å si at det er bare vann og Ånd som kan klare det fordi:

Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd.

Jesus konstaterer overfor Nikodemus menneskets totale syndeforderv. Det er komplett umulig at et menneske av seg selv kan bli salig. Alle mennesker er bærere av en syndig natur. Denne syndige natur stammer fra syndefallet og kan bare en ting i forholdet til Gud, nemlig å gjøre mere synd. Det naturlige menneske representerer fiendskap mot Gud.

Her får Nikodemus klar beskjed. Han er en rådsherre og en fariseer. Han kjente loven ut og inn. Han kunne Skriften og arbeidet hver dag med å være fullkommen overfor lovens krav og bud. Syndefallet i Edens hage var for fariseeren et bevis på hvordan det går når mennesket følger det onde. Men noen arvesynd vil de ikke høre tale om. De hadde fra fødselen av en ren og fri vilje til å foreta de rette valg. Derfor trenger de ikke å bli født på ny. En slik tankegang forstår de ikke. Det naturlige menneske reagerer alltid med at de selv vil ordne opp i sitt forhold til Gud ved å ta seg sammen og begynne å gjøre gode gjerninger.

Nikodemus er intet unntak. Han kom om natten alene til Jesus. Samvittigheten drev han til det. Jesus tar i mot oss til alle tider, også om natten. Han avviser ingen.

Nikodemus hadde fattet noe:

Han kom til Jesus om natten og sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham." Job 3,2

Nikodemus tror at Jesus kommer fra Gud og at det Jesus sier er Guds Ord. Mange fariseere nektet for at Jesus kom fra Gud, men Nikodemus sier: "Vi vet". Jesus begynner undervisningen med å vise han hvem han virkelig er. Du må bli født på ny. Det livet du har levet er ikke brukbart. Du har bare opparbeidet en stor gjeld. Du er konkurs. Alt er synd.

Nikodemus forstår ingen ting. Her har han et helt liv levd etter loven for å behage Gud og så snakker Jesus om en ny fødsel. Han avslører sin syndige og uvitende natur ved å si:

"Hvordan kan en som er gammel, bli født?" sa Nikodemus, "han kan da ikke komme inn i sin mors liv igjen og bli født?" Job 3,4

Nikodemus må fødes på nytt og bli et nytt menneske. Det han har er totalt ubrukelig for Gud.

Alt han har av åndelige øvelser og gjerninger er uten verdi og kan bare kastes på søppelhaugen. Han er skyldig til den evige fortapelsen. Nikodemus aner uråd. Jeg kan ikke føde meg selv på ny. Det er umulig for meg. Altså er det ute med meg. Jeg kan ikke av meg selv bli en kristen, et Guds barn. Nikodemus avslører at vår syndige natur er totalt hjelpeløs.

Vi er fortapt. Vi forstår ingenting av evangeliet. Vi kommer ikke på av oss selv at det finnes en nådig, treenig Gud som har gjort alt for å frelse oss. Det eneste Nikodemus kan gjøre er å rope om hjelp. Jesus oppsummerer vår situasjon slik: "Det som blir født av kjøtt- blir kjøtt."

Mennesket kan ikke gi noe som helst bidrag til å bli født på ny.

3. Veien til himmelen og den treenige Gud går gjennom nådemidlene.

Jesus stopper ikke ved Nikodemus' fortvilelse. Han kommer med håp og trøst.

Det er umulig for oss av ved egen hjelp, å komme til Jesus og bli et Guds barn.

Men nå har Gud ordnet det slik at den treenige Gud kommer til oss gjennom nådemidlene. Han kommer ikke til oss gjennom vår bønn, ikke gjennom vår viljes beslutning, ikke gjennom vår egen fornuft og resonnement, ikke gjennom våre følelser og store eller små opplevelser. Han kommer til oss gjennom noe som ligger utenfor oss. Han kommer til oss gjennom vann blandet med Guds ord som er dåpen. I dåpen skaper han et nytt liv og gjør oss til Guds barn. Dåpen gir oss troen på Jesus Kristus. Han kommer til oss i nattverden, brød og vin sammen med innstiftelsesordene. Nattverden gir oss Jesu legeme og blod til syndenes forlatelse. Han kommer til oss gjennom sitt ord. Ordet er et skaper ord som føder oss på ny og gir oss troen på Jesus Kristus. "Det som er født av kjøtt er kjøtt." Vårt naturlige mennesker kan ikke gjøre noe

som helst til vår egen frelse. Det er ikke frelse på gjerningenes vei. Vi er døde i synder og overtredelser. Vår døde natur kan ikke produsere åndelig liv.

Den store sannheten om oss selv er at vi er i utgangspunktet fortapt. Men Jesus stopper ikke her. Han forkynner evangeliet for Nikodemus. *"Det som er født av Ånd er Ånd."*

Det at jeg blir et Guds barn er Guds handling. Det er Guds verk.

"Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike."

Evangeliet og troen oppstår ikke inne i oss av seg selv, eller ved at vi selv aktivt medvirker. Det er Gud som kommer til oss med evangeliet som igjen skaper troen. Dette skjedde i dåpens bad. Her druknet vårt gamle menneske og så fikk vi et nytt liv. Vi fikk en ny drakt. Gud ikledde oss Kristi rettferdighet slik at vi går fri dommen og straffen. Vi ble født på ny og ble et Guds barn. Jesus Kristus som tok bort alle våre synder. Men vi bærer fortsatt på vår gamle natur. Den gjør det vanskelig for oss gjennom hele livet, men vi har også fått en ny natur som bare har lyst til Guds vilje. I dåpens bad mottok vi som vår eiendom løftet om syndenes forlatelse og evig liv. Det skjedde i Den Treenige Guds navn. Den Hellige Treenighet står som garantist for at vi i dåpen ble født på ny. Noen har gjort dåpen til en bekjennelsehandling der en gjennom det å la seg døpe viser at en vil tilhøre Kristus. Da blir det voksendåp. Men det er ikke vår bekjennelse som gjør dåpen til dåp. Nei det er Kristi ord som gjør dette til et nådemiddel som gir oss livet og troen på Jesus Kristus. Luther sier:

Hvordan kan vann utrette så store ting? Vann gjør det visselig ikke, men Guds ord som er ved og hos vannet, og troen, som stoler trygt på det Guds ord som er lagt til vannet.

Den hellige Ånd kommer altså utenfra på nådemidlenes vogner som er ord og sakrament. Gjennom disse midler blir vi Guds barn. Gjennom disse midlene oppretter og opprettholder Den Hellige Ånd troen i oss og gir oss kraft og styrke til å nå himmelen.

Han herliggjør Jesus for oss. Han gir oss syndenes forlatelse gjennom avløsningen, i nattverden og minner oss om det som skjedde i dåpen ved vitners nærvær. Han kommer også til oss i Ordet som leses og forkynnes. Jesus er i sannhet troens opphavsmann og fullender.

Hebr 12,2. Hans verktøy er nådemidlene som vi har et ansvar for er i funksjon. Det innebærer prester som forkynner og forvalter og at vi bruker ord og sakrament.

Så avsluttes evangeliet i dag med en oppsummering av Åndens undervisning

Gud ble menneske. Menneskesønnen ble hengt på et kors. Alt dette var for meg.

Ingen annen er steget opp til himmelen enn han som er steget ned fra himmelen; det er Menneskesønnen. Og likesom Moses løftet opp slangen i orkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv. Job 3,13ff

Gud Fader, Gud Sønn og Gud Den Hellige Ånd, takk for evangeliet, takk for troen på Jesus Kristus.

Takk for at Jesus Kristus ved troen er min frelser. Takk for at du treenige Gud har lovet å passe på meg alle dager inntil verdens ende.

Amen.